

6. D.

H.M. 173(1-2)

Supp. p. 362 ms.

Dec 21, 185

LAURISTON CASTLE
LIBRARY DEPARTMENT

FOCAIL

AIR

TURUS NA BAN-RIGH DO BHAIDEANACH,

'S A' BHLIADHNA 1847:

MAILE RI

~~OKA AIBH~~

~~ORAIN~~ GAIDHEALACH EILE,

~~ROIMHE~~

NACH ROBH RIABH AIR AN CLÓDH-BHUALADH.

~~XX XX XX~~

LE FEAR DO MHEUNNTIR ~~BHAIDEANACH~~

~~BY A NATIVE OF BADENOCH~~

BHAIDEANACH

Li fear do An Mheunntir
Bhaideanach

INVERNESS:

PRINTED BY MACKINTOSH & CO., 9 CHURCH STREET,

1850.

Oran air Turus na Ban-Rìgh do Bhàideanach,

'S a' Bhliadhna 1847.

sguila & Lunnainn
Fhuair sinn ~~sguila~~ ^{Lunnainn},
A dh' fhàg eibhinn gach duine,
Gun robh Bhan-Rìgh air thurus,
Tighinn a dh' fhuireach 's na glinn.

ffian
LUINNAG—Hò ro ~~liann~~ ^{ffian} ho ri, *ffian*
Na fir ~~threach~~ ^{threach} òg throma,
Pìop ard nan dos donna,
Cha bu choma ~~liann sibh~~ ^{liann sibh}.

Leis cho glic 's tha ~~Bhan-rìghinn~~ ^{Bhan-rìghinn},
'S mòr ~~a~~ meas th' air na Gàidheall;
'S 'n uair thig ise, bi ~~thòrdh~~ ^{thòrdh} iadsa
Aig caisteal an armuinn ~~air a' cuin~~ ^{gairinn}.

Leis cho, &c.

Gheibh 'S ann am Bàideanach a thàimh i;
Gheibh ~~Gheibh~~ am Priomst ~~an~~ ^{an} gach àbhachd;
Bidh Cluainidh ~~ann~~ ^{ann}, 's na Gàidheal—
Sud an geàrd nach robh cli.

'S ann am, &c.

rofa
Bu tu ~~rofa~~ ^{rofa} gach sealgair,
Air do thurus an Albainn;
~~S ann~~ ^{S ann} Èadar Beinn-eubhlair 's Lochearba,
'S tric a mharbh thu na féidh.

Bu tu, &c.

Leig
Leig thu tri dhiubh an latha,
Ann ~~An~~ am frìdh taobh Loch-Lagain,
Dà dhalmh riabhach nan ~~capen~~ ^{capen}, *capen*,
Nach d' thoir ~~gollin~~ ^{gollin} gu cis.

Leig thu, &c.

Gheibh Shiubhal réidh aig coin sheangach,
Gillinn ~~duinn~~ ^{duinn} ga 'n leantailt;
Gheibh ~~Gheibh~~ ^{Gheibh} ~~teadh~~ ^{teadh} ~~luchan~~ ^{luchan} gun cheannaich, *Bhinnach*
Aig am ~~feanna~~ ^{feanna} na bean—'s a' bheinn.

Shiubhal, &c.

Ghòibhteadh

Ghòibhteadh sud air do ghulán, *ghulán*

Gunna glasach nach diúltadh;

'S nam fadadh an fhadur bidh fear ceir, *ghéal ri umhlachd*

Gheal ri umhlachd do'n Phrionnsa anns a' bheinn.

Ghòibhteadh, &c.

Bidh an *spreadach* searbhaDo luchd na fainne dearga, *nam fàilinnnean farga,*Tighinn gu baile mu anamach, *anmoch*Gilleant eallachach *searbha*

Bidh, &c.

Sgiathach, tar-gadach, crìosach, *airgidh*Dagach, *arigadach*, miosail, *miosail*

Dèi ri namhaid nach tilleadh,

Air bheag giorag *sus-tri* *'s an t-srì.*

Sgiathach, &c.

Fraoch uaine nan stùbheann,

na boinneach dù-ghorm,Sporan breach 's bidh *an cuineadh*Leis an *ruighe* na gill.*(ruighe)*

Fraoch, &c.

Fir dhileas le Cluainidh,

It' an fhir *an* o'n cruachan,Cat *an* fhadhaich ri sròl uaine,

Buaid suaicheantas do shinnsir.

Sud an suaicheantas ginn Fir, &c.

Fir uallach nam breachdan,

Shuibhleas ulach an creachan,

Agus feillo do'n tartan,

Air na gaisgeach nach tiom.

Fir, &c.

Osan *gean* agus gartan,Mar-ri brògan an *astair*, *astair*Ghabh BHICTORIA tlachd *dhuibh*, *dhuibh*

'S gheall sibh fasan gach linn.

Osan, &c.

Chunnaic mise i 'n Caisteal Chluainidh,

an teaghlach rioghail *ri gualainn*, *'s a gualainn*

Far am fac i am fàin an fath uasail,

Linn ri dualchas a shinnsir.

Chunnaic, &c.

Bhi'n

'S mòr an t-urram do Chluainidh,
'S dò 'n thrùir mhac bha ri' ghuailllean,
~~Bhàidh~~ cuairt na Ban-rìgh ~~do~~ 'n uair sin,
Sgeul buan e ~~ri'innseadh~~ *ri'innseadh*.
'S mor, &c.

Sgian ^{is} forc agus biodag,
Ghleidh do dhile ^{gun} gun fhios iad,
Thug sibh ^{im} fòlus ^{an} an mis iad,
'S cha 'n iarr is ^{an} an toirt duibh.
Sgian, &c.

Rann do Thighearna Chluainidh.

Air dha na Cuoirich fhuadach as a thir.

N a fheilidh

Deoch-slàinte Thighearna Chluainidh,
'S gur cruadalach gaisgeil e,
~~Na fheilidh~~ 's breacan ~~guaillean~~ *guaillean*,
Gu h-uasal, uallach, astarach;
Gu h-àillidh, f'inealt, suairc,
An deis a chuairt 'an Siobaraltar,
Far bu 'm bu cheannard uair air sluagh e,
Mar bu dual da o'athair,
An coirneal uaibhreach 'on bhuaint e,
'S tric thug buaidh mu thuath air Yankees.

*'S tric
N a's aoibhinn*

~~N a's aoibhinn~~ leinn a luaidh ort,
'S a thug mòr aoibhneas do d' thuath-cheathairn
Thu bhi air do shuidheachadh 'an Cluainidh,
Mar oighre fatha an dualchais
Cumail suas dhuinn gach deagh f'hasain;
'S do shàr-bhaintighearna ri d' ~~ghuaillean~~ *ghuaillean*,
Gu h-àillidh, f'inealta, suairce,
Baindidh, banail, dèarr-làn, uailse,
'Cur fàilt' le pìob mhòir a's àrd nuallan,
Air sluagh ~~Air sluagh~~ aig a' chaisteal.
Mar aiteal nan rós a' gruaidhean,
Dèud mar shneachd 'am beul na stuaim,
'S gile tuar na sluagh na ~~caille~~ *caille*,
'S i' shìol nan uaislean o'n taobh-tuath oirnn,
'S tric a bhuannaich air luchd chasag.

'Se dh'f h'ag cliù Og-Thighearna Chluainidh
 'Ga sheinn 'sna glinn so shuas le aiteas,
 E dh'f h'ogradh chaorich agus bhuachaill ~~na~~
 Thar Dhuinn-uachdair chun na machrach.
 Tha Beinn-èubhlair nan cèir-coireach ~~a~~-fichead
 Làn misnich agus àbhachd,
i ràdh 'Si ardh, o'n rinneadh frith dhi rithist,
 Nach dibir sithionn gu la bhràth i.
 Tha Beinn-éibhinn 's Beinn-a-chlachair
 Làn aiteis agus sòlais,
 'Guidh buaidh 'us beannachd do'n ghaisgeach
 'Thug air ais dhoibh a' ghreigh chrochdach.
 Chomhdach an creachain
 Mar a chleachd iad 'nan òige;
 Tha maraon subhach
 Coire-chip 'us Coire-'n-^{air}uimha,
 Far an tric a' Xrinn do làmhsa putar
 Air an dearg-ghreigh 'i iad 'nan siubhal,
 Bu bhoidheach iad ri taobh struthain,
 Sinte, rèubte, 's an creuchdan a' sruthadh.

Cha'n èil iarla no ~~duine~~ ^{duine} san rioghachd
 Nach 'eil toileach tigh'n do'n tir so
 Dh'f haighinn spòrs uat anns na ~~frithcan~~ ^{frithcan}
 Tha Ban-Rìgh Bhictoria, ^{taobh}
 D'an d'thug thu còmhnuidh ~~taobh~~ Loch-lagain,
 Ag ràdh, nach dibir i ri 'beò thu,
 Chionn a' chròchd-greigh bhi fo d' fhasgadh.
 Gach fear nach òl le aoibhneas,
 Deoch-slàinte cheannaird uasail urramach na féile,
 Nior robh mac no nion aig a chéile,
 No e féin 'an éididh gaisgich!

B' i n' a B' i dh mi nise co-dhùnadh mo chrònain,
 'Guidhe sonas agus sòlas ~~chi~~,
 'Abheò, an tir nam Badan,
 Do shàr mhac-oighre ~~cunaidh Thòghlaim~~ ^{chinnidh fìorghlaim},
 Leis an robh mi 'n rìgh'chd Mhoroco,
 'S a thug buaidh air sluagh an iompaire mhor ain,
 Mu'n d'fhair ^{air} ceart dol ann an ordugh,
 Air beanntainnibh mòra *Atlais*.

**Cumha le fear de Shaighdearaibh an
Fhreiceadain Duibh,**

*Air do 'n Cheannard Uasal, Tighearna Chluainidh, Ceann-cinnidh
Chlann-Chatain, an Reiseamaid fhàgail ann am Malta, 's an
Iuchar, 1832.*

FONN—" Coire 'Cheathaich."

O! teannaibh dlùth orm, a shliochd nan stuchd-
bhean,

'S gach cridhe rùnach do 'n dùchas gràdh,
Gach Gàidheal uasal a rghothaich suairceas,
Og-Thighearna Chluainidh a b'uaisle gnàths;
O! teannaibh dlùth orm, tha m'aigne brùite,
A' caoidh an fhiùrain a' daisg mo chràdh;
O! deanaibh fòir orm, 'us tuiribh cò-lamh rium,

An ~~an~~ déis an òigeir a sheòl thar ~~an~~ *sal*.

Bi'dh beachd gu bràth air an latha chràiteach,
A sgar an sàr-laoch o' chàirdibh dlùth,
Ar misneach shearg i o'n dh'fhàg e'n armailt,
Ar sgiath 's ar targaid b'e 'n t-armair ùr;
Dh'fhalbh bun 'us braighe a' chroinn a b'airde,
Ar flùran sàr-mhaiseach tharr 'san ùir;
Gach cridhe Gàidheal tha 'n diugh fo phràmhan,
'S cha chridhe nàisionnach nach dean tùrs'.

Cò na tùrsadh an ceannard uiseil,
An ceann 'chuir cùl ruinn a nunn thar chuan?
Am fàidh a's cairdeile 'tha air Ghàeltachd,
A's fàidh 's blàithe, 's a's aillidh tuar;
Fear-fàidh air truaghainn, le sporan fuasgailt',
Ri sgèin na truaighe a dh'aomas cluas,
'S a ni, gu faoilidh, air bochdaibh faochadh,
Le biadh 's le aodach, gu caomhail luath.

Tha mùirn 'us uaisle an Aros Chluainidh,
Cha 'n fhaicear gruaman mu 'n cuairt d'a mhùr,
Ach fèil 'us aoighealachd ann gach aon latha, *la*.
Is ~~is~~ maoin 'ga sgaoileadh le faoil' as ùr,
Tha cridhe 'n uasail 's a dhorsan fuasgailt
A réir an dualchais 'bu dual 's bu dù;—
'S mo ghuidhe fèin duit, a cheannard chéutaich,
Gach piseach éirigh leat rè do chùrs'.

7

**Rann do 'n cheannard uasal sin, Corneal
Radhal Domhnúllach,**

*Air da thighinn dachaidh as na h-~~lannan~~ ^{lannan} an Ear, agus mòran moith
a dheanamh do bhochdaibh a dhùthcha.*

Deoch slàinte Choirneil Raonuill,
'S leinn is éibhinn e thigh 'nn dachaidh,
'N déigh a thurús thall thar chùin,
Far 'n do bhuannaich e gach baiteal.
Leum is taitneach e r'a innseadh,
'S a bhi 'ga leughadh le firinn,
Anns gach gàsaid 's an rioghachd,
Thu bhi 'd ridire tire,
Le ordugh na Ban-Rìgh;
Làmh bhuannachd gach cis thu,
Ri uchd cruadail gu dìleas,
'N uair a thairngeadh gu strì leat bragad.
Cha 'n iognadh leinn thu bhi buadhar,
'N uair nochdar claidhe gun truail leat,
Air thoiseach do shluaigh,
'S a liuthad sruth uaibhreach
A tha dìreadh mu d' ghuailibh,
Fuil rìgh agus uaislean,
A stoc Chloinn-Dòmhnúill a' ~~chrurdail~~ ^{chrurdail},
O Gharbhath nan stuadhan,
Far an d' rugadh 's an d'fhuir ~~th~~ ^{d'headh} arach;
Cas a shiughal nam fuar-bheann,
Le do ghunna mar bu dualchas,
'S tu nàmhaid an ruadh-bhuic,
Choilich-dhuibh anns an ~~claidhe~~ ^{dùbhradh},
'S eilid bhinneach nam fuaran;
'S tric a leag thu 'n a luathas
Damh aigeantach uallach na cràice:
Cha 'n fhac' mise le m' leirsinn,
Eadar Raineach is Sléite,
Srath-Tà is Srath h-Eirionn,
Is Srath-Oisdean nan réidhlean,
Mac Gàidheal a's ceutaich'
Na 'n Co-nailear euchdach.
Cha 'n iognadh leum féin sud,
'S thu cho càirdeach do 'n treun-fhear,
O Cheapach nam peuran,
Mac an fhir leis an éireadh na Bràigheich.

O! teanna dhu orm, a shliochd nan stùc-bheann,
 Is deanaidh umhlachd, *le dh. an is gràdh*
 A dh' òl deoch-slàinte a' Choirneal mhuirneach,
 A choisinn clùn ar tús gach batail—
 A dhearbh, là Bhaterloo, an Reisimid an diùic,
 Thu bhi dh' fhuil rioghal nan stùc-bheann,
 Nach do thionndaidh riamh le gealtachd.
 'S e thusa chuir crìoch le rian
 'S na Innseachan shìos, air gach ath-sith,
 A dh' fhàg Ban-Rìgh a' chrùn cho muirneach mu
 do phearsa.

'S gu'n d'rinn i Ridine claidhne dhìot,
Le mòr dhùrachd, an lathair Iarlaiche's Diùlora,
Là na bliadhna òr chaidh seachd.
'S lionmhor bochd tha ri urnuigh
Gu dlùth as do leathsa, leathsa,
Eadar tùir-cuimhne an Diùc, Caisteal-dùlnidh, 'sa
Cheapach.

Gu 'n gleidhte thu gun chùirleadh,
Armair mhuirneach nam baiteal,
'S 'n am tighinn do 'n chadal as nach dùisg thu,
Nanam a dh'air a' chadal ~~an~~ *stùireadh*
Gu Rìgh nan dùl anns na flaitheas.
~~'S e bhàg d' fhaicinn phò dlùidh,~~
~~'S e d' phearaichinn òg chluiteach,~~
~~Do dh' eaglaic Sròn an dùin,~~
~~A dh'fhag mo shùilean sa gun ghoiseadh.~~
Tha tuath-chearna do dhùthcha—
Luchd nam boineid d' ghorm 's nam breachdan—
Guidheam beannachd dhuit le deadh dhùrachd,
~~'S g ràdh, nach di-chuimhnich iad~~ *in 's mi*
~~Do chluith ioman doibhe~~ *air strath do dhùthcha*
~~Air strath do chucha,~~
Gus an càirear iad san ùr nan luidhe.

FOCAIL

AIR

TURUS NA BAN-RIGH DO BHÀIDEANACH,

'S A'BHLIADHNA 1847 :

MAILE RI

ÒRANAIBH GÀIDHEALACH EILE,

NACH ROBH RIABH ROIMHE AIR AN CLÒDH-BHUALADH.

LE FEAR DO MHUINNTIR BHÀIDEANACH.

EDINBURGH :

PRINTED BY J. THOMSON, MILNE SQUARE.

1850.

Oran air Turus na Fan-Rìgh do Bhaideanach,

'S a' Bhliadhna 1847.

Fhuair sinn sgeula á Lunnuinn,
A dh' fhàg éibhinn gach duine,
Gun robh Bhan-Rìgh air thurus,
'Tighinn a dh' fhuireach 's na glin.

LUINNAG—Hò ro, 'illean ho ri,
Nu fir threubhach òg throma,
Piob-àrd nan dos donna,
Cha bu choma leinn sibh.

Leis cho glic 's a tha Bhàn ruinn,
'S mòr am meas th' air na Gàidheil ;
'S 'n uair thig ise, bidh iadsa
Aig caisteal an armuinn ghrinn.

Leis cho, &c.

'S ann am Bàideanach a thàimh i ;
Gheibh am Prionnsann gach àbhachd ;
Bidh ann Cluainidh, 's na Gaidheil—
Sud an geàrd nach robh cli.

'S ann am, &c.

Bu tu rogha gach sealgair,
Air do thurus an Albainn ;
Eadar Beinn-eubhlair 's Lochearba,
'S tric a mharbh thu na féidh.

Bu tu, &c.

Leag thu trì dhiubh an latha,
Ann am frìdh taobh Loch-Lagain,
Dà dhamh riabhach nan cabar,
Nach d' thoir gaillionn gu cìs.

Leag thu, &c.

Siubhal réidh aig coin sheangach,
Gilleam dlùtha ga 'n leanailt ;
Gheibhteadh luireach gun cheannach,
Aig am feannadh 's a'bheinn.

Shiubhal, &c.

Gheibhtheadh sud air do ghiùlan,
 Gunna glasach nach diùltadh :
 'S bidh fear céir gheal ri ùmhilachd,
 Do na Phrionns' anns' a'bheinn.

Gheibhtheadh, &c.

Bidh an spreadhadnich searbha
 Do luchd nam falluinnan dearga,
 Tighinn gu baile mu anmoch,
 Gillean eallacha sgith.

Bidh, &c.

Sgiathach, targaideach criosach,
 Dagach, airgiodach miosail,
 Dol ri nàmhaid nach tilleadh,
 Air bheag giorag 's an t-srì.

Sgiathach, &c.

Fraoch uaine nan stùcbheann,
 'S na boineidean dù-ghorm,
 Sporan breac 's bidh ann cùineadh
 Leis an ruigtheadh na gill.

Fraoch, &c.

Fir dhileas le Cluainidh,
 It' an fhireoin o'n cruachain,
 Cat fiadh'ch ri sròl uaine,
 B'e sud suaicheantas do shinnsir.
 (or)

Sud an suaicheantas grinn.

Fir, &c.

Fir uallach nam breacan,
 Shiùbhlach eòlach an creachan,
 Agus féile do'n tartan,
 Air na gaisgich nach tiom.

Fir, &c.

Osan gearr agus gartan,
 Mar-ri brògan an astair,
 Ghabh BHICTORIA tlachd dhiubh,
 'S glèidh sibh fasan gach linn.

Osan, &c.

Chunnaic mis' an i 'n Caisteal Chluainidh,
 'S an teaghlach rioghail r' a gualainn,
 Far am fac i airm an flath uasail,
 Linn ri dualchas a shinnsir.

Chunnaic, &c.

S mòr an t-urram do Chluainidh,
 S do 'n triuir mhac bha ri 'ghuaillean,
 'Bhi 'n cuirt na Ban-rìgh o 'n uair sin,
 'Sgeul buan e r' a innseadh.

'S mor, &c.

Sgian is fore agus biodag,
 Ghlèidh do dhilsean gun fhios iad,
 Thug sibh 'm follus a nis iad,
 'S cha 'n iarr is' an toirt duibh.

Sgian, &c.

Rann do Thighearna Chluainidh.

Air dha na Caoirich fhuadach as a thìr.

Deoch-slàinte Thighearna Chluainidh,
 'S gur cruadalach gaisgeil e,
 'N a fhéileadh 's breacan guailne,
 Gu h-uasal, uallach, astarach;
 Gu h-àllidh, fìnealt, suaire,
 An deis a chuairt 'an Siobaraltar,
 Far bu 'm bu cheannard uair air sluagh e,
 Mar bu dual da o 'athair,
 An coirneal uaibhreach 'on bhuaint e,
 'S tric thug buaidh mu thuath air *Yankees*.
 Nì a's aoibhinn leinn a luaidh ort,
 'S a thug mòr aoibhneas do d' thuath-cheathairn
 Thu bhi air do shuidheachadh an Cluainidh,
 Mar oighre flatha an dualchais
 Cumail suas dhuinn gach deagh fhasain;
 'S do shàr-bhaintighearna ri d' ghualinn,
 Gu h-àllidh, fìnealta suairce,
 Baididh, banail, dèarr-làn, uailse,
 'Cur fàilt' le piob mhòir a's àrd nuallan,
 Air sluagh aig a' chaisteal.
 Mar aiteal nan ròs à gruaidhean,
 Deud mar shneachd 'am beul na stuaimhe,
 'S gile tuar na snuagh na cailee,
 'S i 'shiol nan uaislean o'n taobh-tuath oirnn,
 'S tric a bhuannaich air luchd chasag.

'Se dh'fhag cliù Og-Thighearna Chluainidh
 'Ga shéinn 'sna glinn so shuas le aiteas,
 E dh'fhògradh, chaorach agus bhuachaillean
 Thar Dhruim-uachdair chun na machrach.
 Tha Beinn-èubhlair nan cèir-coireacha-fichead
 Làn misnich agus àbhachd,
 'Si ràdh, o'n rinneadh *frith* dhi rithist,
 Nach dìbir sithionn gu la bhràth i.
 Tha Beinn-éibhinn 's Beinn-a-chlachair
 Làn aiteis agus sòlais,
 'Guidh buaidh 'us beannachd do'n ghaisgeach
 Thug air ais dhoibh a' ghreigh crochdach.
 Chòmhach an creachainn
 Mar a cleachd iad 'nan òige ;
 Tha maraon subhach
 Coire-chip 'us Coire-'n-umhair,
 Far an tric a rinn do làmhsa puthar
 Air an dearg-ghriegh's iad 'nan siubhal,
 Bu bhoidheach iad ri taobh struthain,
 Sinte, reubte, 's an creuchdan a' sruthadh.

Cha'n 'eil iarla no diùe san rioghachd
 Nach 'eil toileach tigh'nn do'n tìr so
 Dh'fhaighinn spòrs uait anns na frithèan
 Tha Ban-Rìgh Bhictoria,
 D'an d'thug thu còmhnuidh taobh Loch-lagain,
 Ag ràdh, nach dìbir i ri 'beò thu,
 Chionn a' chròchd-griegh bhi fo d' fhasgdh.
 Gach fear nach òl le aoibhneas,
 Deoch-slàinte cheannaird uasail urramaich na féile.
 Nior robh mac no nion aig a chéile,
 No e féin 'an éididh gaisgich !

Bì'dh mi nise co-dhùnadh mo chrònain,
 'Guidhe sonas agus sòlas,
 Bhi r'a bheò, an tìr nam Badan,
 Do shàr mhac-oighre chinnidh fhòghinnt',
 Leis an robh mi 'n riogh'chd Mhoroco,
 'Sathug buaidh air slaugh an iompaire mhoir sin,
 Mu'n d'fhuair iad ceart dol ann an ordugh,
 Air beanntainnibh mòra *Attails*.

**Cumha le fear de Shaighdearaibh an
Phreiceadain Duibh,**

*Air do 'n Cheannard Uasal, Tighearna Chluainidh, Ceann-cinnidh
Chlann-Chatain, an Reiseamaid fhàgail ann am Malta, 's an
Iuchar, 1832.*

FONN—"Coire 'Cheathaich."

O ! teannaibh dlùth orm, a shliochd nan stuchd-
bheann,

'S gach cridhe rùnach do 'n dùchas gràdh,
Gach Gàidheal uasal a mhothaich suairceas,
Og-Thighearna Chluainn, a b'uaisle gnàths ;
O ! teannaibh dlùth orm, tha m'aigne brùite,
A' caoidh an fhiùrain a dhùisg mo chràdh ;
O ! deanaibh fòir orm, 'us tuiribh cò-lamh rium,
An déis an òigeir a sheòl thar sàl.

Bi'dh beachd gu bràth air an latha chràiteach,
A sgar an sàr-laoch o 'chàirdibh dlùth,
Ar misneach shearg i o'n dh'fhàg e'n armailt,
Ar sgiath 's ar targaid b'e 'n t-armair ùr ;
Dh'fhalbh bun 'us bràighe a' chroinn a b'airde,
Ar flùran sàr-mhaiseach tharr 'san ùir ;
Gach cridhe Gàidheil tha 'n diugh fo phràmbhan,
'S cha chridhe nàisionnach nach dean tùrs'.

Cò nach tùrsadh an ceannard uiseil,
An diugh 'chuir cùl ruinn a nunn thar chuan ?
Am flath a's càirdeile 'tha air Ghàeltachd,
A's fialaidh', blàithe, 's a's àillidh tuar ;
Fear-fòirair truaghain, le sporan fuasgailt',
Ri sgeul na truaighe a dh'aomas cluas,
'S a ni, gu faoilidh, air bochdaibh faochadh,
Le biadh 's le aodach, du caomhail luath.

Tha mùirn 'us uaisle an Aros Chluainidh,
Cha 'n fhaicear gruaman mu 'n cuairt d'a mhùr,
Ach féil 'us aoighealachd ann gach aon là,
Is maoin 'ga sgaoileadh le faoil' as ùr,
Tha cridhe 'n uasail 's a dhorsan fuasgailt
A réir an dual chais 'bu dual 's bu dù ; —
'S mo ghuidhe féin duit, a cheannaird chéutaich,
Gach piseach éirigh leat rè do chùrs'.

Rann do 'n cheannard uasal sin, Corneal

Radhal Domhnullach,

*Air da thighinn dachaidh as na h-Innsibh an Ear, agus mòran
moith a dheanamh do bhochdaibh a dhùthcha.*

Deoch slàinte Choirneil Raonuill,
'S leinn is éibhinn e thigh'nn dachaidh,
'N déigh a thuruis thall thar chuan,
Far 'n do bhuannaich e gach baiteal.
Leum is taitneach e r'a innseadh,
'S a bhi 'ga leughadh le firinn,
Anns gach gàsaid 'san rioghachd,
Thu bhi 'd ridire tìre,
Le ordugh na Ban-Rìgh ;
Làmh bhuannachd gach cìs thu,
Ri uchd cruadail gu dìleas,
'N uair a thairngeadh gu strì leat bragàd.
Cha 'n ioghnadh leinn thu bhi buadhar,
'N uair nochdar claidhe gun truail leat,
Air thoiseach do shluaigh,
'S a liuthad sruth uaibhreach
A tha dìreadh mu d' ghuaillibh,
Fuil rìgh agus uaislean,
A stoc Chloinn-Dòmhnuille a' chruadail,
O Gharbhath nan stuadhan.
Faran d'rugadh 'san d'fhuair thu d'dheadh'àrach;
Cas a shiughal nam fuar-bheann,
Le do ghunna mar bu dualchas,
'S tu nàmhaid an ruadh-bhuic,
Choilich-dhuibh anns an dùbhradh,
'S eilid bhinneach nam fuaran ;
'S tric a leag thu 'n a luathas
Damh aigeantach uallach na cràice.
Cha 'n fhac' mise le m' leirsinn,
Eadar Raineach is Sléite,
Srath-Tà is Srath h-'Eirionn,
Is Srath-Oisean nan réidhlean,
Mac Gàidheil a's ceutaich'
Na 'n Cornailear euchdach.
Cha 'n ioghnadh leam féin sud,
'S thu cho càirdeach do 'n treun-fhear,
O Cheapach nam peuran,
Mac an fhir leis an éireadh na Bràigheich.

Bidh mi nis ag òl mo dhrama,
 A' guidheadh sonas, sòlas, is saoghal fada,
 Do shàr-mhac oighre an deagh athar,
 Nach do thionndaidh 'chulaobh riamh
 Ri 'nàmhaid no ri a charaid.

Deoch-slàintean Aoin Cheudna.

O! teannaibh dlù orm, a shliochd nan stùc-
 bheann,
 Is deanaibh umhlachd le sunnd is gradh,
 A dh' òl deoch-slàinnte a' Choirneil mhuirneich,
 A choisinn cliù air tùs gach batail—
 A dhearbh, là Bhaterloo, an Reisimid an diùic,
 Thu bhi dh' fhuil rioghail nan stùc-bheann,
 Nach do thionndaidh riamh le gealtachd.
 'S e thusa chur crìoch le rian
 'S na Innseachan shios, air gach ath-sith,
 A dh' fhàg Ban-Rìgh a' chrùn cho muirneach
 mu do phearna,
 'S gu 'n d'rinn i Rìidire claidhe dhìot,
 Lemòr dhùrachd, an lathair Iarlachan's Dhiùcan,
 Là na bliadhna uir a chaidh seachad.
 'S lionmhòr bochd a tha ri urnuigh
 Gu dlùth as do leth-sa,
 Eadar tùir-cuimhne an Diùc, Caisteal-dùlnidh,
 'sa Cheapach,
 Gu 'n glèidhteadh thu gun chiùradh,
 Armair mhuirnich nam baiteal,
 'S 'n àm tighinn do 'n chadal as nach dùisg thu,
 D' anam a bhi air a stiùreadh
 Gu Rìgh nan dùl anns na flaitheas.
 Tha tuath-chearna do dhùthcha—
 Luchd nam boineid dù-ghorm 's nam breachd-
 an—
 Guidheadh beannachd dhuit le deadh dhùrachd,
 'S ag ràdh, nach di-chuimhnich iad ni 's mù,
 Do chluith iomain air srath do dhùthcha,
 Gus an càirear iad san ùir nan luidhe.

